

Az utóbbi időben felerősödtek a természetgyógyászati módszerekkel kapcsolatos támadások. A sajtóban még az olyan nagy múltú gyógymódokat is megkérdőjelezzik, mint az akupunktúra vagy a mágnesoterápia. Mi lehet ennek az oka, és milyen érvekkel lehet megvédeni a természetgyógyászat évezredes eredményeit? Erről beszélgettünk Hegyi Gabriella PhD professzorral, a Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Karának tanszékvezetőjével, a komplementer medicina egyik legelismertebb hazai szakemberével.

– „Az akupunktúra nem működik, a hit az, ami hat. A mágnesoterápia átverés, a gyógyhatást nem tudják bizonyítani, a Föld mágnességének az élőlényekre gyakorolt hatása elhanyagolható. A homeopátia megbízhatatlan, csak pazarolja a beteg az idejét. A biorezonancia és bioenergetika szemfényvesztés. Az alternatív gyógyászat megeremtetette a maga áltudományát.” Ilyen és ehhez hasonló állítások jelennek meg rendre a sajtóban, ráadásul hosszú, általában gúnyos eszmefuttatásokkal és tudományosnak nevezett hivatkozásokkal megtűzdelve. Mi lehet az oka ennek az ösztűznek, ami a természetgyógyászatra irányul az utóbbi időben?

– Ez egy bonyolult kérdés. Később végigmehetünk az egyes felvetéseken, de először beszéljünk általában a támadások hátteréről, okairól. Az egyik ok kétségtelenül az ostobaság. Ezekben a cikkeken általában nem szólnak meg olyan emberek, akik valóban értenek az adott szakterülethez. Előfordul, hogy olyan, a maga szakmájában egyébként elismert biológus nyilatkozik, aki életében nem látott még beteget, és nem ért az orvostudományhoz. Ezek a cikkek, riportok, megszólalások legalább annyira nélkülözik a tudományosság kritériumait, mint egyes természetgyógyászok vagy magukat annak tartók, illetve különböző gyógyhatásúnak mondott eszközök és készítmények forgalmazóinak a reklámjai. Itt érkeztünk el a második okhoz: sajnos gyakran tapasztalom, és ezt a Gazdasági Versenyhivatal határozatai is megerősítik, hogy vannak, akik elvetik a sulykot, olyasmit állítanak a tevékenységükről, eszközükről, készítményükről, ami nem felel meg a valóságnak. Ez azért veszélyes, mert abban is hitelüket veszítik, amiben pedig eredményesek. Márpedig a hitelesség a természetgyógyászok legfőbb fegyvere ezekben a vitákban. A természetgyógyászatot tizennyolc évvel ezelőtt szabályozta egy miniszteri rendelet, azóta a világ megváltozott, számos új dolog van, bizonyos korábbi nevesített eljárások pedig nem váltak be, vagy már nem úgy érvényesek, de három éve hiába kezdeményezzük, hogy gondoljuk át a rendeletet, a kompetenciákat, a szabályokat. A dolog nem a kormányzaton bukik meg, hanem azon, hogy nem jutunk szakmai egyetértésre. Ez tehát a támadások másik oka. A harmadik ok, hogy rengeteg a betegpanasz: sokan érzik

úgy, hogy becsapták őket, a pénzükért nem azt kapták, amit elvártak, túl sokat ígértek nekik, de ezeket az ígéretek nem tudták beváltani. A támadások szempontjából mindegy, hogy ezek a panaszok milyen arányban megalapozottak, mert ha azok, ha nem, táplálják a társadalmi ellenérzést. Ez is nagy baj, mert ez csökkenti a bizalmat a komplementer medicina iránt, amire pedig óriási szükség van. Nincs a szakmának megfelelő színvonalú továbbképzési és ellenőrző rendszere, etikai kódexe és hatósági jogkörrel rendelkező számon kérő szervezete. Ez is az összefogás hiányára vezethető visz-

Legjobb a hiteles

sza, meg arra, hogy vannak, akik továbbra is a zavarosban akarnak halászni. S van egy negyedik oka is, de ezt szándékosan utolsóként említtem. Azoknak a gyógyszerfejlesztőknek, akik milliárdokat ölnek egy-egy új készítmény kifejlesztésébe és bevezetésébe, csípi a szemüket, hogy egy másik tudományággal szemben pedig nincsenek ilyen szigorú feltételek. A természetgyógyászok boldogan hivatkoznak arra, hogy a támadások hátterében csakis a gyógyszerlobbi áll, de csak részben van igazuk, és én azt mondom: ha a saját házuk táján kezdenénk először söprögetni, többre mennénk.

■ Egy kis gyógyult beteggel

nyítékok szolgáltatják a legjobb érveket • A betegről kell, hogy szóljon minden

- Ön miben látja a fejlődési lehetőséget? Említette, hogy változtatni kellene a természetgyógyászatról szóló rendeleten. Szigorítana?

- Nem, ezt nem nevezném szigorításnak, inkább tisztázásra van szükség, arra, hogy egyértelművé tegyük, mit értünk az egyes fogalmak alatt, ki mit tehet és mit nem, és ezt ki és hogyan ellenőrzi. Az egész rendeletet itt most nem szeretném elemezni, de mondok néhány példát, hogy érthető legyen, mire gondolok. Bővíteném például a diplomás egészség-

■ 45 éves érettségi találkozó

Fegyverünk seg

**Interjú dr. Hegyi Gabriellával,
a Pécsi Tudományegyetem ETK
professzorával, a Yamamoto Intézet
igazgató főorvosával**

ügyi dolgozók kompetenciáját, jobban elismerném a szakirányú végzettségüket. A természetgyógyászati képzést egyetemi, Bsc szintre emelném, mert úgy gondolom, aki beteg emberekkel dolgozik, annak magasabb képzettségre van szüksége, mint egy nem akkreditált tanfolyam. Ma 130 különböző, az egészségügyi oktatáshoz más úton nem kapcsolódó intézmény folytat természetgyógyászati képzést.

Ez ahhoz vezet, hogy az oktatás színvonala ellenőrizhetetlen. Előfordult - és szándékosan nem említek nevet, hiszen lehetett volna épp más személy is -, hogy valakit megkértem, mutassa meg a tantervét és a tanmenetét, ő pedig a fejére mutatott: ott van benne, mindig az aktualitásról beszél. Én tanszékvezető vagyok, és tőlem is szigorúan megkövetelik, hogy írásban rögzítsem, mikor mit tanítok a hallgatónak. Elhihetik, hogy nekem is benne van a fejemben, de ez nem így működik. Az általános iskola első osztályának a tanítójától is tanmenetet kér az igazgatója, mert ez biztosítja az oktatás egységét és ellenőrizhetőségét, pedig nem merül fel, hogy amit tanítania kell, azt nem tudja. Az orvosoknak, szakdolgozók-

■ Férjével, lányával és a kis unokájával

nak is rendszeresen egyetem által akkreditált továbbképzésen kell részt venniük, a természetgyógyászoknak nem. Miért? A komplementer medicina is folyamatosan fejlődik, hiába hivatkozunk arra, hogy kérem, ez több ezer éves tudomány.

- A szkeptikusok szerint ezek a több ezer éves tapasztalatok nem érnek semmit, csak az nevezhető gyógymódnak, ami biokémiai úton, egzakt módon bizonyítható változásokat idéz elő a szervezetben. Minden más humbug.

- Csak addig mondják ezt, amíg nem lesznek betegek. Kérdezzenek csak meg egy beteget, számít-e neki, hogyan beszél vele az orvos, milyen emberi kapcsolatot alakít ki vele, vagy

elég, ha egy receptet kap? A gyógyítás nem csak tudomány, hanem művészet: kell hozzá intuíció, együttérzés, a betegre való ráhangolódás képessége, az összefüggések bonyolult struktúráinak megértése. Nem egy elromlott szerkezetet javítunk meg, nem egy biofizikai vagy biokémiai folyamatot állítunk helyre, hanem egy test-lélek-szellem alkotta egységet gyógyítunk, amelyben minden mindennel összefügg. Ez nem természetgyógyászati blabla, ez Hippokratész óta az orvostudomány alapja!

- A szkeptikusok és a természetgyógyászatot támadó írók olyan tudományos bizonyítékokat kérnek számon a tapasztalati bizonyítékokkal rendelkező módszerek művelőitől, amiket a gyógyszergyáraknak előírnak. Kettős random vak próbákat hiányolnak, holott erre például az akupunktúránál, a mágnes-terápiánál vagy más közérzetjavító módszernél nincs szükség már azért sem, mert amíg a gyógyszerek szedése kockázatos lehet, mellékhatásokkal járhat, az úgynevezett szelíd módszerek ártalmatlanok. Ön milyen bizonyítékokat tart szükségesnek?

- Egyetértek abban, hogy egy kockázatokkal járó gyógymód esetében több tudományos bizonyítékra van szükség, mint egy kockázatmentes eljárás esetében. De azt a nézetet, amit egyes természetgyógyászok hangoztatnak, hogy semmi szükség tudományos kutatásra és bizonyítékokra, nem osztom. A természetgyógyászat, vagy én szívesebben nevezem komplementer medicinának, kiegészítő gyógymódnak, tudomány, és meg kell felelnie a tudományos kritériumoknak. Miért ne lehetne kettős vak próbával vizsgálni egy akupunktúrás eljárást? Miért ne lehetne a tudományos elvárásoknak megfelelő kísérleteket végezni a mágnes-terápiával? Én nagyon hiányolom ezeket, és azt is, hogy a magyar szakemberek közül elenyészően kevesen publikálnak nemzetközi szaksajtóban. Sőt, a magyar szaksajtót is hiányolom. Igen nagyra tartom a Természetgyógyász Magazin szakmai színvonalát és munkáját, de ez a lap elsősorban a nagyközönségnek készül, még ha igyekszik is teret adni szakmai eszmecseréknek. Szükség volna egy kifejezetten szakmai tudományos folyóiratra is. Örvendetes, hogy orvostanhallgatók, sőt PhD doktori hallgatók - akik már orvosok! - kutatásuk tárgyául választanak olyan témákat, amik közelebb vihetnek a komplementer medicina tudományos megalapozottságához. Örömmel vagyok témavezetője néhány ilyen szakembernek, például „A komplementer medicina bevezetése az egészségügyi ellátó rendszerbe”,

„A komplementer medicina szerepe a stresszmentesítésben és egyéni állóképesség fokozásában”, továbbá a „Magyar adatok a komplementer medicina igénybevételéről” címmel kutatnak jelenleg is hallgatóink. A Nemzetvédelmi és Közszolgálati Egyetemen is folyik egy kutatás „Az állóképesség fokozása nem konvencionális módszerekkel” címen a nevem alatt. Ezek nagyon fontos témák.

- Elképzelhetőnek tartja, hogy az egészségbiztosító a jelenleginél szélesebb körben finanszírozzon természetgyógyászati módszereket?

■ Omura professzorral

ta. Ma már az orvostársadalom nagy része elfogadja a kiegészítő terápiákat, egyre többen jelentkeznek a különböző kétéves posztgraduális képzésekre. A Magyar Tudományos Akadémia 1998-ban, 2003-ban, utoljára pedig 2008-ban foglalt állást a természetgyógyászati módszerek kérdésében. A világ 112 országában szabályozzák például az

akupunktúras tevékenységet. Számos nemzetközi szakmai folyóiratban publikálnak a témában komoly tudományos cikkeket. Egyetemeken tanítják azokat az eljárásokat, amelyeket most a sajtóban megkérdőjeleztek, sőt Svájcban, Németországban külön tanszékek működnek erre.

- Azt mondta, az orvostársadalom nagy része elfogadja a komplementer medicinát. De mi a helyzet azokkal, akik elutasítják?

Tájékozatlanok. Vagy lustaságból, vagy szakmai presztízséltésből, vagy idő hiányában nem jártak, nem olvastak utána, túl régen jártak az egyetemre, és akkor még nem hallottak róla, most pedig már nem töltik az idejüket új ismeretek megszerzésével, nem vizsgálják meg a tudományos bizonyítékokat, a szakirodalmat. Senkit nem ismerek a szakmában, aki elmélyedt a komplementer medicina témakörében, és az után mondta volna, hogy ez új tudománytalan, ahogy van. Egyes eljárások és módszerek persze megkérdőjelezhetők, a tudomány alapja egyébként is a kételkedés, és ahogyan már beszélünk is róla, sok esetben jó lenne több bizonyítékkal alátámasztani bizonyos állításokat.

- Térjünk most rá az egyes módszerek bírálatára! Emlékeztet az a kísérlet, amikor a szkeptikusok nyakalták a homeopátiás készí-

Megalakult a Konfuciusz Intézet

A világon hetedikként Pécsen nyílik HKO Konfuciusz Intézet március 27-én. Az intézmény a jelenlegi akadémikus gyógyítást kiegészítve a kínai medicinában gyökerező terápiás eljárások oktatására, tudományos módszerekkel történő vizsgálatára és alkalmazására vállalkozik. A dr. Betlehem József dékán vezette egészség tudományi kar felismerte, hogy a mellékhatásoktól mentes terápiás megoldások eredményesen segíthetik a korábbi orvosi gyakorlatot, a betegek érdekében. Már korábban is együttműködött a PTE a kínai egyetemekkel, különösen a Hebei United Universityvel, kölcsönös tanulmányutakat, képzéseket és csereprogramokat bonyolítottak le. A projekt koordinálását kezdettől Hegyi Gabriella professzor végezte.

A hagyományos kínai gyógyászattal foglalkozó Konfuciusz Intézet a képzéseket az állami felsőoktatási rendszer részévé kívánja tenni, olyan oklevél kibocsátásával, amely részben a magyar, részben pedig az európai uniós jogszabályokhoz illeszkedik.

- Ez a jövő útja, de nálunk anyagi erőforrások hiányában ez egyelőre csak álom. Nyugat-Európában az orvos, a természetgyógyász és a gyógyszerész összefog, és közösen dolgozik a betegért, nem rivalizál, és ennek így kellene lennie nálunk is. Nem az anyagi érdekeknek, hanem a beteg érdekeinek kellene meghatároznia, mikor milyen gyógymódot alkalmazunk, és minek a beszédését javasoljuk. A természetgyógyászatot ért támadások okairól szólva hozzátehetjük: táptalajt jelent az anyagiak hajszolása is – megint tisztelet a kivételnek. De ha egy szakember hol emellé a termék mellé áll, hol a másikhhoz adja a nevét, a következő hónapban pedig egy harmadik, természetesen csak pénzért hozzáférhető, jutalékot biztosító módszer mellett teszi le a voksát, az hiteltelen né válik. S mint említettem, a hitelesség a legfontosabb fegyverünk.

- Az az orvos nem válik hiteltelenné, aki a gyógyszergyár orvoslátogatójára hallgat? Az a gyógyszerreklám nem hiteltelen, amelyik azt mondja, hogy nincs idő a fejfájásra?

- Egy szóval se állítottam, hogy a jelenlegi magyar egészségügy és orvostársadalom a

helyzet magaslatán áll. Sok orvos távozott külföldre szakmai és anyagi megbecsülés híján.

Az egész ellátórendszerünk több sebből vérzik, és lélegeztetőgépen működik. De nem kerülöm meg a kérdést: igen, az is baj, ha az orvos az orvoslátogatóra hallgat, és nem a szakmai meggyőződésére. Az szükséges és fontos, hogy legyen tájékozott az új gyógyszereket és lehetőségeket illetően, ebből a szempontból nincs baj az orvoslátogatókkal, akiknek ez a munkájuk és megélhetésük, de az orvosnak

adott helyzetben minden anyagi érdekeltség nélkül a beteg számára legjobb megoldást kell választania. Ugyanez vonatkozik a természetgyógyászra. A gyógyszerreklám pedig legalább hozzáteszi, hogy ha a tünetek továbbra is fennállnak, keresse fel az orvosát. Sajnos találkoztam több olyan esettel az elmúlt évtizedekben, amikor tragédia lett abból, hogy egy magát természetgyógyásznak tartó „szakember” lebeszélte a hozzá forduló az orvosi segítségről. Ez nagy baj, és megint a hitelesség kárára van, meg természetesen a betegére, aki ebben a történetben a legfontosabb. Róla kell, hogy szóljon minden!

- A bírálatok tükrében kérdzem: mennyire tekinthető tudományosnak a komplementer medicina?

- Teljes mértékben. Lehet azt is vitatni, hogy a Föld kering a Nap körül, csak már nem érdemes, hiszen mindenki tudja, hogy így van. Négy éve van az orvosi szakmai kolégiumnak komplementer medicina tagoza-

■ NATO-CAM munkacsoport, Bologna

ményeket, és azt mondták: ha nincs mérgezés és káros mellékhatás, akkor hatás sincs. Angliában minden hétre jut egy homeopátia elleni tiltakozás, vagyis ez nem magyar jelenség. A homeopátiára van bizonyíték?

- Van, de nem elegendő. Miközben a homeopátiás szereket gyártó vállalkozások hatalmas bevételekre tesznek szert, túl keveset áldoznak kutatásokra és vizsgálatokra. A homeopátiás gyógyítók érdeke is az, hogy ne így legyen. A homeopátia veszélytelen gyógymód, és bevált, tehát úgy gondolom, helye van a gyógyításban. Miközben Angliában tiltakoznak ellene, a királyi család elsősorban ezt használja, talán nem véletlenül. Most arra nem akarok sok szót

dönteni, hogy egy adott szerre van-e szüksége a betegnek, vagy mondjuk vakbélműtetre, és az utóbbi esetben nem a patikába küldi.

- *Az akupunktúráról azt írják, hogy nem működik, sőt egyenesen Mao Ce-tung kínai kommunista diktátor élesztette újjá, mivel nem tudott pénzt adni az egészségügyre. Egy cikk arra hivatkozik, hogy a kísérletek során ugyanolyan*

NÉVJEGY

Dr. Hegyi Gabriella

Orvos, szakorvos, tudományos fokozatát (PhD) az „Elektromágneses és mechanikus biostimuláció” témában 1999-ben védte meg. Eddig 125 tudományos közleménye jelent meg, 92 független idézettsége van, habilitált kutatóprofesszor a PTE-n. 28 éve alapította meg a Yamamoto Egészségügyi Intézetet, amely ma is működik a keleti és a nyugati medicina alkalmazásával. A Komplementer Medicina Szakmai Kollégiumi Tagozat elnöke, a Magyar Akupunktúrák Orvosok Társaságának elnöke 13 éve.

A Hebei United University Tangshan egyetemének professzora 2005 óta, a kínai állam által kinevezett International Preparatory Committee for TCM tagja 2008 óta, a CAMbrella Paneurópai Kutatói projekt tagja (Brüsszel, EU, 2010-2012), a NATO CAM kutatói munkacsoportjának tagja (2011-2013). A PTE Doktori Iskola témavezetője CAM témában. A Pécsi Egyetem TCM/HKO Confucius Intézetének projekt- és fejlesztési vezetője (2015).

vesztegetni, hogy a homeopátia teljesen más logikájú gyógymód, mint a kemikáliák, tehát nem lehet a kettőt összevetni, hiszen ennek a lapnak a hasábjain erről már sokat olvashattak. De azért halkán megjegyzem: a Magyar Tudományos Akadémia által is elfogadott, kutatásra javasolt módszerről beszélünk.

- Az ellenzői azzal is érvelnek, hogy a beteg elvesztegeti az idejét a homeopátiával, és később jut orvosi segítséghez.

- Ez az érv nem állja meg a helyét. A homeopátiás szereket gyógyszerárakban lehet kapni szakképzett gyógyszerészektől, homeopátiás rendelést csak orvos tarthat, aki el tudja

hatást tapasztaltak akkor, ha összeviszta szurkálták tüket, mint akkor, amikor az akupunktúra szerint használták őket. Arra is hivatkoznak, hogy a Nature című tudományos szaklap már 2007-ben áltudománynak nevezte az egész kínai gyógyászatot.

- Ismerem a cikket, melynek a szerzője megpróbálja magát hozzáértőként feltüntetni, de sajnos nem az. Gondolja, hogy finanszírozná több nyugati ország egészségbiztosítója az akupunktúrákat, ha nem volna tudományosan elfogadott gyógymód? Annak ismerte el a WHO és a Magyar Tudományos Akadémia is, a világ nagy orvosi egyetemén tanítják. Egy jó

retorikai vagy íráskészséggel megáldott ember a rossz érvrendszert is nagyon meggyőzően képes előadni. Gondolja, hogy megalakulhatott volna a napokban Pécsen a világ hetedik Konfuciusz HKO Intézete dr. Betlehem József dékán támogatása mellett, ha a kínai medicina csupán Mao Ce-tung találmánya lenne? Az intézet megalapítását komoly tudományos munka és diplomáciai előkészítés előzte meg. Én magam hosszú évek óta gyógyító repertórium egyik kiemelkedően eredményes módszerének tartom az akupunktúrákat. Tudom, mi az a placebo, azt is, hogy bizonyos ritka alkalmakkor hasznos lehet, de olyan eredményeket, amilyeneket az akupunktúrával elértem - és persze rajtam kívül a világon még sok más szakember -, nem lehet csak placebohatással elérni. Hiszen például a fájdalomszindrómákban, a mozgásszervi rehabilitációban, a stroke utáni kezeléseknél, az oxigénhiányos állapotba került gyermekek fejlesztésében nagyszerű sikerekről számolnak be a nemzetközi publikációk is! Én erre nem is vesztegetnék több szót, mert ágyúval lövünk verébre, a szkeptikusok ilyen irányú felvetéseit a tudomány nem igazolja.

- *Akkor miért engedik őket a médiában önállóan szerepelni? Nem volna jobb a nyilvános vita?*

- Ha megkérdem, bármiknek elmondom a véleményem, szívesen nyilatkozom a sajtónak is, de annak nincs értelme, hogy hozzá nem értő embereknek ötperces vitában próbáljak elmagyarázni valamit, amit magam is évekig tanultam. Ha valóban azt akarják tudni, működik-e az akupunktúra, először tanulják meg, végezzenek vele tudományos vizsgálatokat, ismerjék meg az eredményeit, és akkor van miről beszélgetnünk.

- *Térjünk át a mágnesoterápiára. Erről azt írják: átverés a piacon kapható összes mágneses egészségjavító eszköz. „A csalók nagyon sok mindenre jónak tartják a mágneseket, sokféle különböző betegség gyógyítására ajánlják, ebből tudhatjuk, hogy nem igazak az állítások” - írják. Most van a mágnesességnek gyógyhatása, vagy nincs, és ha igen, akkor mire hat?*

- Nagyon sokféle mágneses eszköz kapható, ezek között van olyan, aminek nincsen vagy elenyésző a hatása, és van olyan, amelyeknek komoly terápiás hatása lehet. Egy kalap alá venni mindezeket szakmai tévedés. A mágnesoterápia az Országos Egészségbiztosítási Pénztár által befogadott és finanszírozott reumatológiai eljárás, amelynek nem betegség-specifikus hatása van, hanem általános élettani stimuláló módszer, és ezt érdemes is kihasználni. Az a mágnesoterápiás eszköz, amelyik aku-

punktúrás pontkombinációkkal köti össze a mágnes jótékony hatását, alkalmas bizonyos konkrét kórképek esetén a közérzetjavításra, éppen azért, mert a mágneses hatás az akupunktúrás pontokon érvényesül. Egyébként pedig az, aki konkrét gyógyhatást tulajdonít a készülékének, annak azt igazolnia is kell. Az a tendencia, hogy az európai országok visszaszorítják a komplementer medicinában alkalmazott műszeres eljárásokat, és ennek lettek áldozatai a mágneses terápiai eszközök

is, amelyeket a környező országokban sem szívesen engedélyeznek. Pedig vannak igazolt eredmények és konkrét tapasztalatok. A másik dolog, ami ellenérzést váltott ki bizonyos komolyabb mágneses hatáson alapuló műszerekkel szemben, az a gyakran milliós árfekvés, az árukapsolás például edénygarnitúrákkal, és hasonló marketingeszközök. De ne öntsük már ki a fürdővízzel a gyereket! A mágneses terápia hatékony, de a diagnózist az orvosnak kell felállítania, és nem az egyéb, szükségessé vált orvosi kezelés helyett, hanem amellet kell alkalmazni. Nem csodagyógymód, de bizonyos esetekben, különösen mozgásszervi, keringési panaszoknál nagyon jó szolgálatot tehet. Azonban ezen a területen is hiányolom a korszerű tudományos kutatásokat és publikációkat. A különböző mágneses terápiai eszközök forgalmazóinak nem a konkurenciát kellett volna látniuk egymásban, hanem összefogva közösen finanszírozni a terület kutatását.

- *Térjünk még ki a bioazonanciára és bioenergetikai eljárásokra. Azt írja az egyik cikk, hogy „az orvostársadalom nem kezeli kritikusan”, és hogy „a valódi probléma a bioazonanciás diagnosztikai és terápiai eszközökkel az, hogy képességeik, hatékonyságuk nincs klinikailag igazolva”. Még inkább vádolják ezzel a bioenergetikusokat, akiknek a tevékenysége nem vagy nehezen mérhető.*

- Itt is baj, hogy egy kalap alá vesznek mindenkit. Vannak nagyon komoly, bioazonancián alapuló orvostechonikai eszközök, alacsony frekvenciájú elektromágneses térrel működő műszerek, sőt inkább berendezések, amik több millió forintba kerülnek, és kizárólag orvosokat képeznek ki az alkalmazásukra, az érvényes rendelet szerint is csak ők alkalmazhatják. Vannak aztán a néhány tízezer forintba kerü-

ló hordozható eszközök, amikkel ma sokan egészségügyi végzettség nélkül járnak az országot. Amíg csak a dohányzásról akarnak leszoktatni, addig nincs baj, de ha elhitetik valakivel, hogy a gép képes diagnosztizálni és gyógyítani is, akkor viszont nagy baj van, mert esetleg megfosztják a beteget a tényleges, időben jövő segítségtől. Én hiszek a számítógépek és műszerek jelentőségében és segítségével, de leszögezem: a gyógyítás soha, de soha nem lesz csak gépek dolga, éppen amiatt, amit mond-

tam: mert olyan művészet ez, amelyben számos tényezőt figyelembe kell venni, ami nem mérhető objektíven, és persze kell hozzá megfelelő szakmai képzettség. Ebbe beletartozik a diagnózis felállítása is. A gép lehet segítség, de nem helyettesíti az orvost. Ami pedig a bioenergetika, az valóban a legelrontott tudományosan legkevésbé alátámasztott módszer. Úgy vélem, egy tisztességes, természetgyógyászati képzettségű bioenergetikustól sok figyelmet és biztatást kaphat a beteg, és attól, hogy valamit nem ismerünk eléggé, még működhet. Itt is az a veszély, ha a bioenergetikus az orvos helyét akarja átvenni, mert abból tragédia is lehet. Ha a beteget pontosan tájékoztatják, és nem ígérnek neki olyat, amire nincsen bizonyíték, ő pedig az orvosi kezelés mellett igényli az ilyesmit, nincs ezzel baj, főleg, ha a segítőt - mert nem gyógyítóknak nevezném - az őszinte együttérzés, nem pedig a pénzhésg vezérli.

- *Gyakran halljuk ma azt, hogy „öngyógyítás”, „öngyógyító módszerek”. Van ilyen?*

- Hogyne! A beteg tehet a legtöbbet a saját gyógyulásáért, elsősorban azzal, hogy megfogadja és betartja az orvos, az életmód-tanácsadó javaslatát, és változtat azon, amin szükség van. Hasznos az is, ha igyekszik tájékozódni, megismeri mások tapasztalatait, és annak megfelelően maga is elősegíti a gyógyulást. Sajnos az interneten és a betegtársaktól téves információkat is kaphat, ezért érdemes a kezelőorvossal megosztani és megbeszélni azokat. Vannak jó stresszoldó technikák, ezek általánosságban segíthetnek a gyógyulásban, és a komplementer medicina eszköztárából is érdemes válogatni hozzáértő szakember, orvos segítségével. Nemrég tizenhét európai ország kutatói felmérték, mennyire van igény a természetgyógyászatra, milyen a szabályozása az adott országban, és mennyire biztonságos

Elfogadta a WHO és az EU Parlament is

Az Egészségügyi Világszervezet, a WHO 2001-ben kiadott egy stratégiai tervet arra vonatkozóan, hogy megvizsgálják, majd nemzetközileg szabályozzák a komplementer medicinát. Ajánlásokat fogalmazott meg és bocsátott ki tagországai számára. Ezek lényege, hogy be kell illeszteni a komplementer medicinát a nemzeti egészségügyi rendszerbe. Az egészségügyről szóló törvény 104. paragrafusa alapján Magyarországon a komplementer medicina az egészségügyi tevékenységek közé tartozik.

az alkalmazása. Három évig tartott a munka, és azt találták, hogy ezekre a módszerekre óriási igény van. Az emberek szeretnék a saját kezükbe venni az egészségüket, szeretnék ők maguk is megtenni a magukét a gyógyulásért. Lassan a múlté az a szemlélet, hogy majd az orvos „megjavítja”, ami elromlott. A komplementer medicina módszereit be kell építeni az egészségügyi ellátórendszerbe, sokkal szélesebb körben kell alkalmazni, és bizonyos módszereket finanszírozni kellene az egészségbiztosítóknak. Ehhez azonban tovább kellene növelni a hazai szakembergárda képzettségét, és a helyére kellene tenni az oktatást és szabályozást, valamint az ellenőrzést.

